آیه‌ی کلیدی برای فهم معنای ارض: «الحَمدُ للّهِ الّذي صَدَقَنا وَعدَهُ وأَورَثَنَا الأَرضَ»

این بیت معمور، وقتی پایین می‌آید، چطور است که در سلام شدن زمین دخالت دارد؟ پایین آمدنش به چه نحوی است؟؛ در جلسه‌ی قبل عرض کردم که به گمانم، یکی از کلیدی‌ترین آیات برای فهم این حدیث، آیه‌ای است که حضرت امام سجاد علیه السلام در لحظه‌ی شهادت خواندند. امام باقر علیه‌السلام می‌فرمایند: پدرم این آیه را خواندند و به شهادت رسیدند: «**وَقالُوا الحَمدُ للّهِ الّذي صَدَقَنا وَعدَهُ وأَورَثَنَا الأَرضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الجَنَّةِ حَيثُ نَشاءُ فَنِعمَ أَجرُ العامِلينَ**»[1]. این آیه خیلی مهم است. این ارض، چه ارضی است؟ ارض ملکوت است؟ ارض بهشت است؟ مفسرین هم بحث کرده‌اند. اینکه می‌گوییم کلیدی است به این خاطر است که بحث‌های تفسیری خوبی، در ذیل آن، است.

حالتی که عدو نباشد، زمین سلم شود و این زمین سلم باید حالت برکت باشد؛ مبارک چیست؟؛ در جلسه‌ی قبل عرض کردم در قرآن کریم «الارض المبارکة» نداریم؛ یکی «ادخُلُوا الأَرضَ المُقَدَّسَةَ»[2] داریم، یکی هم «الَّتي بارَكنا فيها لِلعالَمينَ»[3] داریم. در قرآن «الارض المبارکة» نداریم، ولی نزدیک ده آیه داریم که مفادش مربوط به همین «الارض المبارکة» است. در این جلسه نشد توضیح بدهم. ولی در این جلسه، مطالب خیلی خوبی از فرمایشات مرحوم مجلسی، مرحوم فیض مطرح شد. زمینه‌سازی خوبی برای فکر کردن است.

در این حدیث شریف «الارض المبارکة» داریم، برکت آن زمین به چیست؟ «و الحرم الآمن» داریم. بعد می‌فرمایند: «یبدلها اللّه».

در حد یک کلمه، این را عرض کنم، ادامه‌اش بماند برای بعد. از آیاتی که مضمون بسیاری کلیدی در معارف دارد، این آیه است: «يَومَ تُبَدَّلُ الأَرضُ غَيرَ الأَرضِ وَالسَّمٰوٰتُ»[4] که روشن هم فرمودند اشاره به همین است. در سوره نور دارد: «وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعدِ خَوفِهِم أَمناً»[5] در اینجا هم دارد: «يَومَ تُبَدَّلُ الأَرضُ غَيرَ الأَرضِ وَالسَّمٰوٰتُ»؛ یعنی چه؟؛ یعنی به غیر زمین تبدیل می‌شود. این منافات با این ندارد که یک زمینی است که «شیء فیها». ظلم و فساد و عدو انفسی و آفاقی دارد. کل این دو صحنه‌ی انفسی و آفاقی، تبدیل به «لا شیء فیها» می‌شود. می‌شود: «الارض المسلمة»، «الارض المبارکة».

[1]. الزمر، آیه‌ی ۷۴.

[2]. المائدة، آیه‌ی ۲۱.

[3]. القصص، آیه‌ی ۳۰.

[4]. ابراهیم، آیه‌ی ۴۸.

[5]. النور، آیه‌ی ۵۵.

بازبینی #2
ایجاد شده 20 ژوئیه 2024 13:19:01 توسط ... .
به روزرسانی شده 20 ژوئیه 2024 15:14:14 توسط ... .